

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๐๕๐๔/๒๓๐

กวด.	๑๕๘-๘
วันที่	๖ ม.ค. ๖๐
เวลา	๑๑:๑๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส22600
รับที่ : ๕1675/60
วันที่ : 08 ก.พ. 60 เวลา : 11:03

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๓๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การขยายอายุความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ว่าด้วยสถานีวิทยุกระจายเสียง ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ ของสถานีวิทยุเสียงอเมริกา (Voice of America: VOA)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๐๒๗ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐
สิ่งที่ส่งมาด้วย ผังรายการของสถานีวิทยุสุราษฎร์ธานี สถานะ ณ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงการต่างประเทศ
แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ว่าด้วย
สถานีวิทยุกระจายเสียง ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ ของสถานีวิทยุเสียงอเมริกา (Voice of America: VOA)
ความจำเป็น ข้อดี/ข้อเสีย และผลกระทบของการขยายอายุความตกลงฯ การประเมินผลและติดตาม
การดำเนินการของ VOA ตลอดจนเนื้อหารายการของ VOA เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
ความแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนข้อมูล ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ การดำเนินการ และพัฒนาการของสถานีวิทยุกระจายเสียงภายใต้
ความตกลงฯ

๑.๑ รัฐบาลไทยและรัฐบาลสหรัฐฯ ได้ร่วมใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุคลื่นกลาง
ขนาด ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงฯ ซึ่งในขณะนั้นใช้ชื่อว่า สถานีวิทยุเอเชียเสรี (เปลี่ยนชื่อเป็น
“สถานีวิทยุสุราษฎร์ธานี” เมื่อปี ๒๕๕๑) ในการกระจายเสียงรายการโดยใช้คลื่นความถี่ AM 1575 KHz โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทำหน้าที่ และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยและรัฐบาล
สหรัฐฯ ให้ผู้ฟังได้รับทราบ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการด้านจิตวิทยา การชี้แจง
ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของไทยและสหรัฐฯ และส่งเสริมเสรีภาพในภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้

๑.๒ ประเทศไทยใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุเอเชียเสรีในการให้ความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศ ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์และ
ความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับนานาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๑.๓ สถานีวิทยุเอเชียเสรีกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ตลอดจนบริเวณตอนใต้ของจีน กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ฟังทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดบริเวณชายแดน
และประเทศเพื่อนบ้าน โดยเผยแพร่รายการประเภทข่าวสาร สารคดี และสาระน่ารู้ด้านการต่างประเทศ

/ทั้งภาคภาษาไทย...

ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ ภาษาลาว ภาษาเขมร และภาษาเวียดนาม) โดยรายการของฝ่ายไทยผลิตและถ่ายทอดจากห้องบันทึกเสียงของกองวิทยุกระจายเสียง (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “กองประชาสัมพันธ์การทูตสาธารณะ”) กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ส่วนรายการของฝ่ายสหรัฐฯ ผลิตและถ่ายทอดจากกรังวอชิงตัน ดี.ซี. และส่งผ่านดาวเทียมมายังสถานีวิทยุ ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔ ภายใต้สถานการณ์และบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป กระทรวงการต่างประเทศได้ปรับปรุงการกระจายเสียงให้ทันสมัยและสอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลไทย สถานีวิทยุเอเซียเสรีได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สถานีวิทยุสุราณรมย์” ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๑ โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานตามนโยบายการทูตสาธารณะ (public diplomacy) การทูตวัฒนธรรม และการทูตประชารัฐ เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เที่ยงตรงอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลและบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ต่อยอดการดำเนินการของสถานีวิทยุสุราณรมย์เพื่อให้เข้าถึงสาธารณชนในวงกว้างยิ่งขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การรับชมรายการสดผ่าน Facebook Live รวมถึงการรับฟังรายการย้อนหลังทางเว็บไซต์ของวิทยุสุราณรมย์ (saranrom.mfa.go.th) และ YouTube ด้วย

๑.๕ ขณะเดียวกัน VOA ก็ได้ปรับรายการของตนให้เข้ากับบริบทและพลวัตที่เปลี่ยนไปของโลก โดยมุ่งเน้นการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและสาระน่ารู้ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายผู้ฟังใน ๕ ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา และบังกลาเทศ รายการของ VOA ที่กระจายเสียงจากสถานีฯ จึงเป็นรายการประเภทข่าวสารด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และศิลปวัฒนธรรม เหตุการณ์ปัจจุบัน และสารคดี ซึ่งสอดแทรกเนื้อหาที่ส่งเสริมค่านิยมเชิงบวกต่อสหรัฐฯ อาทิ บทบาทที่สร้างสรรค์ของสหรัฐฯ ในเวทีระหว่างประเทศ การส่งเสริมแนวคิดด้านประชาธิปไตย สิทธิและเสรีภาพ การค้าเสรี

๒. เหตุผลและความจำเป็นของการขยายอายุความตกลงฯ

การขยายอายุความตกลงฯ จะช่วยให้สถานีวิทยุกระจายเสียง ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถดำเนินการกระจายเสียงรายการของสถานีวิทยุสุราณรมย์และ VOA ได้ต่อไป อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐฯ รวมทั้งเป็นการสานต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุสุราณรมย์ ในฐานะช่องทางการประชาสัมพันธ์นโยบายของรัฐบาล ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมอันดีงามของไทยต่อสาธารณชนทั้งในและต่างประเทศ

๓. ผลกระทบ และข้อดี/ข้อเสีย กรณีการขยายหรือไม่ขยายอายุความตกลงฯ

๓.๑ ข้อดีและผลประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการขยายอายุความตกลงฯ ได้แก่

(๑) เป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุสุราณรมย์ในฐานะเครื่องมือประชาสัมพันธ์ในการสร้างความรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทและการกิจของรัฐบาลไทยและกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายต่างประเทศของไทยได้ และในฐานะเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานด้าน soft power diplomacy ตลอดจนเป็นการรักษาช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะในต่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของสถานีฯ

(๒) การขยายอายุความตกลงฯ เป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์อันใกล้ชิดและความร่วมมือที่เกื้อกูลกันระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์และมีบทบาทสำคัญในเวทีโลก รวมทั้งในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ ความร่วมมือด้านการกระจายเสียงตามความตกลงฯ จะเป็นพื้นฐานไปสู่การพัฒนาและต่อยอดความร่วมมือด้านสารนิเทศเพื่อประโยชน์สูงสุดของฝ่ายไทยต่อไป

(๓) พื้นที่โดยรอบของสถานีฯ จะยังคงได้รับประโยชน์จากการดำเนินการของสถานีฯ เช่น การใช้จ่ายของสถานีฯ และบุคลากร และการให้ทุนการศึกษาแก่โรงเรียนในตำบลระโสม อำเภอนาขี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒,๖๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อปี นอกจากนั้นยังมีการจ้างงานเจ้าหน้าที่ชาวไทยของสถานีฯ จำนวน ๒๒ คนด้วย

๓.๒ หากความตกลงฯ ไม่ได้รับการขยายอายุ จะส่งผลกระทบ ดังนี้

(๑) โดยที่รัฐบาลสหรัฐฯ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสถานีวิทยุกระจายเสียง ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หากความตกลงดังกล่าวไม่ได้รับการขยายอายุ ก็จะส่งผลให้สถานีวิทยุกระจายเสียงดังกล่าวต้องยุติการดำเนินการ ซึ่งส่งผลให้การกระจายเสียงรายการของสถานีวิทยุสารณรมย์ทางคลื่นความถี่ AM 1575 kHz ต้องยุติลงด้วยเช่นกัน อันจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ เช่น รายการภาคภาษาอังกฤษ รายการสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงรายการวิทยุสำหรับชาวมุสลิมในช่วงถือศีลอด (รอมฎอน) ของประชาชน โดยเฉพาะในต่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของสถานีฯ และเป็นการลดช่องทางการประชาสัมพันธ์นโยบาย บัณฑิต และภารกิจของรัฐบาลไทยและกระทรวงการต่างประเทศด้วย

(๒) รัฐบาลสหรัฐฯ จะไม่สามารถกระจายเสียงรายการของ VOA ทางวิทยุคลื่นกลางจากประเทศไทยได้อีกต่อไป

(๓) อาจเป็นการส่งสัญญาณในเชิงลบต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านการกระจายเสียงระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ซึ่งได้ดำเนินมาอย่างราบรื่นนับตั้งแต่ปี ๒๕๐๘

(๔) การยุติการดำเนินการของสถานีวิทยุกระจายเสียง ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ อาจส่งผลกระทบต่อการจ้างงานเจ้าหน้าที่ชาวไทยจำนวน ๒๒ คนของสถานีฯ และมีผลต่อเศรษฐกิจในพื้นที่โดยรอบสถานี

๓.๓ ผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายอายุความตกลงฯ

(๑) ที่ผ่านมา ไม่ปรากฏว่า การกระจายเสียงของสถานีวิทยุดังกล่าวได้ส่งผลกระทบหรือสร้างความกังวลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย

(๒) ในฐานะหน่วยงานผู้ถือครองคลื่นความถี่ AM 1575 kHz กระทรวงการต่างประเทศกำกับดูแลและควบคุมเนื้อหาของรายการของ VOA ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตลอดจนระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยกำหนดให้ VOA จัดส่งผังรายการ และรายละเอียดโดยย่อของแต่ละรายการให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเป็นประจำทุกปี และหากมีประเด็นข้อสงสัยใด ๆ กระทรวงการต่างประเทศสามารถเรียกตรวจสอบรายการดังกล่าวได้ และในกรณีที่รายการของ VOA มีเนื้อหาที่อาจส่งกระทบเชิงลบต่อความมั่นคงและภาพลักษณ์ของไทย กระทรวงการต่างประเทศก็จะพิจารณาระงับการกระจายเสียงรายการดังกล่าวของ VOA ทันที

(๓) นอกจากนี้ ในร่างความตกลงฯ ฉบับใหม่ ได้เพิ่มกลไกให้รัฐภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิแจ้งบอกเลิกความตกลงฯ ๑๘ เดือนล่วงหน้า ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่า

สิทธิการบอกเลิกความตกลงฯ เป็นอีกมาตรการที่จะช่วยควบคุมและป้องปรามปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากเนื้อหา
รายการของ VOA ด้วย

๔. การติดตามประเมินผล และกำกับดูแลการดำเนินงานของสถานีฯ และรายการของ VOA

๔.๑ ตลอดระยะเวลาการดำเนินการของสถานีฯ ไม่ปรากฏว่า การกระจายเสียงของ
สถานีวิทยุดังกล่าวได้ส่งผลกระทบหรือสร้างความกังวลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย และโดยที่ฝ่ายไทย
มีกลไกและมาตรการที่จะป้องปรามและควบคุมเนื้อหารายการของ VOA ตามนัยข้อ ๓.๓ กระทรวงการต่างประเทศ
จึงเห็นว่า การดำเนินงานของสถานีฯ ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความมั่นคงของไทย

๔.๒ กระทรวงการต่างประเทศในฐานะผู้ถือครองคลื่นความถี่และผู้ประกอบกิจการ
กระจายเสียงดังกล่าว ได้แจ้งผังรายการหลักของสถานีฯ และเนื้อหารายการโดยย่อให้สำนักงานคณะกรรมการ
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พิจารณออนุมัติเป็นประจำทุกปี
ดังผังรายการปัจจุบันของสถานีวิทยุสุราษฎร์ธานีปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย พร้อมทั้งกำกับดูแลให้สถานีฯ ปฏิบัติ
ตามประกาศและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เช่น การเปิดเพลงชาติไทย การรายงานข่าวใน
พระราชสำนัก การออกอากาศรายการ “เดินหน้าประเทศไทย” และรายการ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”
 เป็นต้น

๔.๓ ตามที่ฝ่ายสหรัฐฯ เสนอปรับปรุงตารางการออกอากาศรายการของสถานีฯ
โดยจะเพิ่มการกระจายเสียงรายการของ VOA ระหว่างช่วงเวลา ๑๘.๓๐ – ๑๙.๐๐ น. ตามเวลาของประเทศไทย
(เป็นเวลาการออกอากาศของฝ่ายสหรัฐฯ อยู่แล้ว แต่งดออกอากาศในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา) นั้น ขอเรียนว่า รายการ
ดังกล่าวจะเป็นการนำเสนอข่าวสารและสาระน่ารู้เชิงสร้างสรรค์ในลักษณะเดียวกับรายการที่ VOA กระจายเสียง
จากสถานีฯ อยู่แล้วในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานีฯ และไม่ปรากฏว่า มีประเด็นหรือเนื้อหา
ที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ผลประโยชน์ และความมั่นคงของไทย ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศจะต้อง
นำส่งผังรายการที่ปรับปรุงใหม่ พร้อมทั้งรายละเอียดของรายการดังกล่าวของ VOA ให้ กสทช. อนุมัติ
ก่อนที่ VOA จะสามารถเริ่มกระจายเสียงในช่วงเวลาดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาใช้ประโยชน์จากข้อมูลข้างต้นเพื่อดำเนินการ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

• นุช ทรัพย์.

(นางบุษยา มาทแล็ง)

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

กรมสารนิเทศ

กองประชาสัมพันธ์การทูตสาธารณะ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๒๒๔๘๔

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๙๓